

Landtjke & Kantekeninge
Wegens de gedane Voyagie langs de
Noord oost Cuse Door den Capitain
Jaan Mauritz van Happel in
den Jaer 1689.

1700
11. 4.

Dagelyke aantekeninge
gehouden by den Capitain Jan
Maurits van Kappel gaande van
Sapara over Sourabaya langs d'oor-
de Java naar Pamanap etc.
Aanvank nemende met

A. 1689. Maas.

Vrijdag den 3. d. 's morgens om 8. militie, bestaende in 22. Europeische,
dies onder die Vergeants, 9. manassaren, en een
babichin Venzigh, met nog 8. los Vergeanten als
Corporaals, zijn alle op Batavia gekomen, en
ghewest, en diezelven in tijt van Voorval-
len te betrouwen, en staet op te maken was,
Van off, en naen dat bevoogen 't gedag aan den
Capitain Cornelis De Witt opgeragen, en van
zijn O. en de Versen. Staetspersonen officieel
genomen had, transporten mij ook naen 't Begijn-
daerden hout, dat met een onverreijde pijn
aan 't graven, los de gedwongen knecht in de
Schijf te gaan leggen, Weerde om haer O.
den 't loffen Van Canon toe buyten de Waterpoort
uitgeleijde gedaen, en een behoude Blijde gewensche
Mitgarend

Maar 189 In 't Sagte d' Starren hou

Wissgaders door den Capite Luytenant Van de Castele
toe aan den Bodem gecondemneert, alwaar ontken
de klok vijf uren aangiam, hij Capite Luyten: Zijn
affscheide nam; Wy 't anker lyten, en met een W. S. W.
Wind onder Zejl gingen. Mits d'indispositie
van Zijn Capite Inthij poelij, of Lijgen aanbiedinge
en Costen. Weerde gevolgt van 't hoofde der Vrije
Maatschappen Carnaba, met twee jaarneede Vaartuygen,
den Versien Van Ses baffen; den Luyten: der
Maleijers Inthij Seleman met deszelfs Vaert: en
20... Volkeren, en gelijk gebat baffen, nevens den
Maleijtschen Toeh Inthij Alim met zijn Vaert;
Zijnde hem Von zijn Verrek, in de Compense van
gemte aanbiedinge, Wegens d' E. Comp: geschonken
de Lomma Van Wren d' E. Comp: —

Vrijdag 9: 8de 't Morgens bevonden ons toe aan 't Gylantje
Mandeligis ja van Ceat, en tegen den avond, toe aff
en aan de Residentie Rembangh, de Wint nog
als Voorren zijt de Westelijken hand Continuereend

Saterdag 10: 8de Met 't aanbreeken Van den Dagedaet Waren ontken
de Loghe Van Toebangh gevorend, de Wint als Voren
Zijnde

Reizende naar Sourabaya. — 2

Dijne War Verrijging met Havaden, welke ge-
nootschap waren 's middernachts door Concreij-
Stroom het anker voor de Straat Madura te
laten vallen, 's welk. —

Zondag 6: 80

Met den dagh weder lichten, en onder Zeil gingen,
passerende 's middags griffe, en naar Verloof van
Weinig tijds quamen ten Rijk Sourabaya
ten anker, daar 's Saghe S. Nicolaas in
besettinge konden leggen, Welkeas overheden aan-
boort verschenen. Zijnde, niet dan den goeden Wa-
stand der Vrienden deses Residentie Wisten te
Rapporteren. Con hier aan begaff mij na land,
alwaas onder een dichte Slagh Regen omtraen-
de klokke drie uren 1/2. Vrij Was gebeten Wesend,
aankom, Inmiddens dat door den Resident-
S. Mestler toe in 's midden des Rivier inge-
haalt, en Verwelcom, gelijk mede door den
Capit: Luyten: Barvelde en Versenae gequalifi-
ceerdens onder 's luyten Van Canon, en drie Chergies
Muisquetiers door een gestelt Binquet be-
hoorlijk ingehaalt en ontfangen; Mitsgedes ten huize
Van —

Van —

Van Meerzgem^{te} Capit^l Luyten. Begleid Wierd, daer
een Weijng Verboef^{te} hebbende, gesamenlyk naar de
Woning van den Chinesen Sabandhaer gien Chinis
Verwoeden, Van Waer naar enige getrouwen disloniden
tegen den avond Wieden Verholken, en thuis waer keeden,
daer desen Dagk mede g'ijndig Wierd.

Maandag 7de 8^{de}

Voor de Midday gink ik met den Capit^l Luyten. Cervels
de Vestinge providentia rontsomme besigtigen, Welken
pallisaden Vrij Wat Verouderde, en vergaan bevonden;
Waar omtrent drie ton 's Versterken en repareren Stellen,
en uytgedegde Cervels Versterken, dat reeds ton 's kappen
Van 500: palisaden Gradien poel: Versterken had; Zynde
Wydens naar de presente Constitutie des tyts, en 's tegen
Dagsoen Wel gestelt, en in behoord: defensie; gelijc
mede 's nieuwe stenen pakhuys, als verdere Woningen
en Corps du gardes des milites. —

Tegen den Avond quam alhier mede Verschijnen met op: Van
Zijn Volk, en bygen g'armeen Vaert; den Luyten: des Vrij
Japaneesche Maleijers Intje Seleman, Zynde met ons
te gelijc Van Japan Verholken, om op bygen Verboef
en aanbiedinge mijn aanstaande Voyagie bytewoonen,
en des noods Zynde, te assisteren. —

Dinsdag 8de 8^{de}

's Middags hielt ik met de verdere land en scheeps vrienden
Vergeselschapen.

Vergezelschap, de Maaltijf ten huize van den Ble-
sident S: Smeller, van Waar naas genoten Trac-
tement omtraent de klokke die waer seer sgeroey-
straekten, en thuyswaerts keerden. —

Maart 1689 Sourabaya in de Vesting providentia —

Cost hier op viel een groote stort regen, smeng-
met harde ~~donder~~ donderlagen en blicemen, Waar van
de daken der Corp: du' guards of 's bergje in
de Vestinge onder 's affslaan van de bovenste
Croof, en Weer haan al enigzints beschadige
Weeden, treffende onder anderen drie Solaten So-
danig, dat een daer van zijn kleedeen van 's
lijft gesengt Weeden, en 's andere een Wyl lijft
in swymeling lagen, staande Verder een gevulde
fles in de midden aan twee, Waar van 's onderste
met Water bleef staan, en 's andere niet konde
nemen, Waar 's slevens Was; Ingeleyke ook een
Grusquiet, Waar van de kofst mede niet te vinden
Was, Jonda Verder / daer voor godt geant- sijt
enige andere schade geleden te hebben. —

Woensdag 9: 8: — Op de middag quam alhier in 's Comp: hospitaal te
oplijden den gewesene Smit Christiaan Leendersz uit
den haag —
Tegens

Tegens den Avond gink met den Capit^l Luytenant
Bervelt en Resident Smelter ten huize van
Kiaj Demang Soeta Nagara, na dat bevoens dan
toe diverse malen door den selsen Versoget Was,
alwaan redelijken Wyse gedeforjeert Wierden; In
middens dat onder Weynige Dissonanten gesatte dat
by Soeta Nagara onse Vriendelike groete aan den
pangerang Siaka Kingrat en Sourad: gonsneur
Jan grana doen. Wilde, en met enen recht Tegens den
Slaven Vervoeder Wira na behooren te Versoeken,
Terwijl de Saak en faat ten Volten 't Koninkje des
Doods Volgens onse Regten uyt wylende Was. Waar
mede nam beleefde dankzegginge afscheyd namen
en strahlen. —

Donderdag 10: 8de Deden morgen quam d'annachoda van Seka Maleijts
Vaant: gen^t Jelling om ontslaginge van 't arrest
derselwe, hem door den Capit^l Luyten^t Bervelt en
Raad aangeraan, Versoeken, van 't Welke mij ontrent
geseyde Vrienden geïnformeert hebbende, en bevon dat
dieret tegens Zyn pad stajende naar d' of Luce
Kiauw ofgestoken, daar 't van hier naar Japan
reys door getelenteure Was, is voor gen^t arrest op
approbatie.

Approbatie van Haar ~~Edle~~ Hoog Mog: tot Batavia:
 van Wetten en bilik aangesien, 't Welk haar door mij
 aangefeyt en gecommuniceert is. —

Vrijdag 11: 8^{de}

't Middag Com: alhier met Zyn gevolg van
 grisee den Mantij poespa Nagara, niet anders,
 als naar Zyn gaete, den goeden Stand daar om
 hare beken maken, naar 't Welke afscheid
 erlangende, Weder na Zyn Woning streef.

Zaterdag 12: 8^{de}

Weder quam alhier van Apoetrangh te schijnen
 den pangerangh lamogan, die onder Weynige diezen
 vreesde, oft ik tot Versterkinge der Javanen ge-
 come was; Daar op ik die prins in antwoord
 diende, ten dien tijde niet gekomen te zijn, En hij
 pangerang met de Javanen: indien 't hun broet
 was: genoegzaam bestaan en sterk waren, mee
 haer leger 't Vians kleine magt te oeffenen
 en te gronde te brengen etc. Waar op Gort Zyn
 afscheid nam, en streef. —

Zondag 13: 8^{de}

't morgens Verbrok ik reus den Resident
 smetser naar grisse, Wendende door den Cap: luyten
 en poere gequalificeerden tot aan de Vaartuygen

Uytgeleide

Uitgeleijde, en met Jenen Schouten Capron gesalveert
alwaar tegens de middag aankwamen, en ten huize van
den Capitein den Chinesen Japke Verrege, Van Welke
beleefdelyk ontfangen, en onthaalt werden, en ons mid-
dag maal kleden, Inmiddels dat ook Van den Schans
gedag Vaende Krij poespa Nagara en 't hoofd de-
Malijes Nagoda Lijj etc.

N: 1689 Maart tot Vissee.

Genadig Verwelkomt Werd, Welke eerst gen: An-
stankig ons Verzoeg, Zijn Woning te Widen Comen
besigtigen, en des behorende gedurende mijn aan-
wesen te gebuigen, 't geen hem toedijk; Inmiddels
dat geleide Nagoda Lijj mij mede Zijn Diens-
met Lijgen Vaart: en 90: Van Zijn Malijes aan-
bore, 't geen seer beleefdelyk aan nam. Tegens-
den avond begaven ons naar poespa Nagaras
Woning, alwaar mede seer Vriendelyk ontfangen
en gesprooken werden, onder Widen dat in die
Woning de Vrouw Van den Ouden geweest gind-
seeste gouf: K. Kalla Dika ons gium begroeten,
die Onder Civile Termen Verzoeg, dat alwaar
Wilde Comen slapen; 't Welk mit d' onpasselykheid
Van gen: de

5
N:o 189 Maart tot Grijsa. —

Van gen^d. Sepko, en om denselven geen kinder of
geen teetebrenge, auepteend; Waarmede Van
daar Vertrok, en 't Brestende Van den dag
met het besigtigen Van, die plaats, en Consti-
tutie aldaar Bynigde. En naas dat 't avonds
Weder bij gen^d. Sepko gegeten had, begaven
ons ten huise Van getrak poespa Nagara,
daar dien avonds door een Europeaan uyt een
gochellad liet spelen, daar dien 'Kiaj en Zyn
Vrouwen besonder behagen en verwondering in
schepten, Wanneer met 't Bynidigen Van 't spel
iden sij toe de Buike begaft. —

Maandag 19: 8° 't morgens reed ik nevens den onsen oppman —
de smelter na Giri, Werdend door getrak poespa
Nagara geselschaft, alwaas op onse. —

N:o 189: Maart Tot giri. —

Verachijning door de priester 't graff Van
den grooten girischen opperpaap, Lou'ouhou-
rang Ratou, Wierd g'opent, en aangewesen,
Zynde 't selve seer Curieus, en naas de Javaanse
Kant ongemeen ree, en Vindelyk opgeboijt, en
naas dat aldaar ten genoegten besien in
Besonder

N: 1689 Naar Toe giri

Besonder behagen in die playserige landstreek
genomen hadde, en bevoers die priesters van
haar gedienslyk met een stuk geld beschenken,
en de gemeen Javanen pitjens gestroij en ijs
geselt hadden, begaven ons weder te Brug, al.
Waar tegens de middag severteerden, en ons mid-
dag maal bij gen de Sepko hielden. —

Maart 1689 Toe Gwissee. —

's naas midags gink met L: Smelter's Comp: affge-
brande logie, metgaders de van lang geprojecteerde
stene muur / tegenwoordig bij den Kiaij Demang
Nalla . . . bewoont. Werdende / besigtigen,
bevindende in eerste gezichte een lea vallene en
gants onbeguame stene gedong /: pro dato tot's,
Comp: pakhuys gebruikt: / En Voorts de pleat-
sen lea Wel, en beguam gelegen. —

's Avonds quam Vraagem^{te} poespa Nagara ons weder
verboeken, dat ten Zijnen huys ons rustplaats
Wilden nemen, Werwaerts naar gedane Avontmaal
ons vroeyden, en snagten. —

Dinsdag 18: 8-

Naas de middag begaff mij met L: Smelter weder
naar Lourobaja, naar dat alvorens gezegde —

Capit^l

Maart 1890 tot 1900 —

6

Capit: Iepko, en Kiaj poepa Nagara van haar
besondere beleeftheden en Tractementen — Vriendelijk
besant hadden, bevestigende tegen den donder-
vatsdag, en Wier door den Capit: Luyten: en de
ministers gezegentelyk ontfangen. —

Ook naar mijn aancomst — beloven een Javaans
Pla, p: affgesant — Van den pangerang Asepatty
Hiaira ningrat en Sourabayan goepne: Jan grana,
Enelyk in antwoord dienende. op my Verzoek. Wegens
de slaven procedure Wira en Soeta, in dato 9: deses
gedaan; Waar by Van dien prins en goepneur,
met onze Regten op een Comende, quamen goet te
vinden, om den Slaven dief Wira met een kais-
steek ten Eynde te brengen. —

N: 1890: 15: Maart In de Veld: prov: tot Sourabaya —

Woensdag 16: 8: Desen morgen is ten Ordre den pangerang Hiaira
ningrat en goepneur Jan grana den princijalen
slaven procedure Wira, ten opstaan Van Eynde
gecommiteeerd, door L: Demangh Soeta Nagara
met een kais steek ten Eynde gevelt. —

Vrijdag 17: 8: Desen morgen quam Leke Chincee Kikko Clagen
over enige geweldenaarjen, hem door Maasaria
Wiraasari

Maart 1679: Sourabaya A. d. V. d. P. providentia

Maakt op jameladen aengaan, en naar dat mij -
trawegen geïnformeert heeft gelaste denelken sig tegens
mijn Verbeek klam te maken, en mied naar Samanap
te gaan, om daar ontrent de Waer geschapenheide te
verguisen, en aldaan in den Sedikheide te maintainen.
Dinsdag liet ontrent te vier uien de Vergadering bij
een reufen, alwaer volgens Johans hier onder ginsere
is g'informant.

Donderdag den 17. Maart A. 1679 present d. P. H. van
Maurits Van Haffet Capit. en hoofd deser Caste, d. P. van
Berrevelt Capit. Lijten. d. Meester Abraham Smelter Onderlooffm.
en Resident Albert Jan Van der Curbach Lijtenant en Jochem
Maurits Lijstoom Vindragen.

Dinsdag 18. d. Den dag is hier rielt van belangh off notens Maer.
dijz. Vorigewalen.

Vrijdag 19. d. Alden midag den Degeane Bernard Jan Crauwijn
met enige Van d'yn Cameracht te poort vuytgereden,
en tegen den donker, waer, mied d' onbegrijpe en Vuyt Negan
de naeste en beste soekende, en daer door van den andeen
geaakte d'yn, Inmiddell dat d'yn Scher blyten Weten
ploren had, Waer door onprient en ongelukkig in 't aff-
vreden d'yn van in desselfs bloete hoisdegen geslagen,
en daer door paathij bloet gijst geworden, midge-
veerd in flaute blyven leggen, d'yn, Wied foranig en
Majtellos -

Maart 1689. Sourabaya In de Vest: presidentia 7

Magtelos door enige opgesoekt en binnen i Comp: pag-
geringe, en Wyders in 't hospitaal gebragt.

Dondag 20de 8de Heden is alhier met naam waardig off Van belang ge-
passeert, alleenlyk d'aanloombte Van den Nagornstrij
Vaart: met 90. Maleysen.

Maandag 21de 8de 't midde van de mede gebragte militie, met nog 24.
Gurupiaandse krijgers, Versteekte Gynie, na boort Van
't Jagtje Daardenhout, Waer op tegens den avond-
myd afscheijde Van de Sourabaya Vrienden nam-
en Ingeleyke na dat bodemplye Transporteerde,
Weerdende door den Cap: Luyten: en twee ministers
toe aan de Rivier kant uitgeleyde, en onder 't loffen
Van Canon en behoude Sleijde toegewenscht, alwaar
tegens den donker aangquam, Verbeekende den Ried:
etc. Inmetser / die mij toe aan gesegde Schepje ge-
Tondniseert had: / Savonds omtrent de klok acht uren
naar nemen Van een beleefte afscheijde, en twee-
sching Van een gelukkig Sleijde, Weder na land

1689: Maart In 't Jagtje Daardenhout.

Dinsdag 22de 8de 't morgen met 't aanbreeken Van den dageraat, gin-
gen met een flauwe 2: Wint onder Seijl, Ingeleyke
mede de Continge Meijblom en Japara, Initegarens
't Vaart: Van den Maleysen Inthi Seleman, en nog-
Een met Jordanijse grijssefche liefhebbers, onder 't kooft

Inthi-
Dij

Maart 1889 In 't Jagtje Tardenhoit.

Inthij gant, als mede met Dijn Eijgen Volk en Vaert.
den gewesenen Toek Inthij Alim, Dijn de Berstgen
Conting met den Vaandrigen Kint Koon, en Japara met
een Vergeant, en Wyden: ider reuers 9. Europeaanse
krijgers, en enige maceffaren gestekt.

Woensdag 23de. Om morgens met Lons opgang speylden de Rivier van
passourouan, S. 4. W., in de hoek van Gombong
S. O. T. S. Van ons, en gingen met een Slappe S. W.
Wint onder Seijl, komende i midday op 3. Vaem
bewesten de Rivier passourouan ten anker, tusschen
de Rivier Groeda en Gombong, ten principalen, om
soo veel Doenlyk, Wegens de Situatie die Strand
Informatie te nemen, Waer op Cort daer aan de Loca
Van den pangerang Siaera ningrat, goupneur.
Jan grana en Tommogom Soera nata bij mij
aan boort sprekene, en mij uyt naam van haar prin
cipalen begroeten, en met enen Vraagde, off niet gere
gen Was aan land te Comen, om haar gedoentens
en de Constitutie daer om heere te inguieren
Waar op haer in antwoord paste, dat hiea Enpassan
Was gelomen, om dat mijn Weg soodanig lag, En dat

Zij aan
Maart 1889 In 't Jagtje Tardenhoit voor Gombong
Haar Heeren myn genege groete Dorde doen, en b. adier
Iny d. bea

Maart 1689. In 't Sagte. Tard en kout vop Gombong

Mij d' Eer gelieft te doen om haer aan desen
Goedem te Transporteren, dat Dulke mij seer
aangenaam Soude Zijn, en Waer om den Volk Inthje
Alim nevens die Bezoans na 't legen Dont, om
't een en 't ander so veel mogelijk Was op 't nauwste
te doorsnuffelen, en met enen die Deraan en Verdere
gaosten Wederom uijz mijnen name te begroeten, en te
leggen, dat in tegendeel Voor de genoten Eer in 't Jenden
Van haer Soerans Wederom hem Alim derwaerts

Dont, die mij op Zyn actoua relateerde, dat des Viands
Weaken, en 't Javaans legen ongeveer een Musquet
schoot Van den anderen gefuggeen lagen, en dat
het tusschen beide. Seer bemodderat en Juyl Was
Jonden dat iets meer had kunnen ontwaaren. —

Vonderdag 29: de = 's morgens quamen de 3. gesanten Van den goufnein
Jan Grana mij voortigen, dat haer Meester, en
soe mede anga Wanga Candal, den Ingabey Rada
Dika, Witsgaders de soons Van den pangerang
Siavaningrat, en Tommogom Lera Rata aan-
boort Jonden Comen, Die ook Conter daar op sekeren,
en mij uijz naam Van dien prins, en Tommogom
begroeten, en Verdochten dat niet ten quadersten Wilke
Duijden, dat Zij in persoon niet quamen, somits de
tijt en Constitutie aldaer te lande Dulke niet quam

Soetelaten —

Maart 1679 In't Sagtje Tardenkroft van Gombong-

Toelaten; En Waa om dan Waar Lonen om de plicht te
Voldoen, Waeren Zesende; Inmiddels dat den goudsneer
Jan grana, onder Wejnige Dilliganten Van geen belang
my Vrees, oft d. e. Comp. haas niet te hulp Joude-
Comen, Jonder dewelke niet tegen haas Vyanden zijde
te kunnen ijtregten, ofte veel minder ruynenren oft
afmeesteren; Waa op hem in antwoord Voegde, oft sulke
Wel behoord; en niet toe haas. groot nadeel en schande
Was, smits. Zij opsteek genoege, en duijzenden tegen des
Viands kleine magt Waaen; Waa mede genoege schar,
dat het geen rechte Ende tegen Souropatty Was,
d geen hij goudsneer schar te Willen VoorComen
met te spreken, d getal der Lue. besomene Jooden
en gequeltten; Daar ik hem op toepaste, sulke viel
een ongeluck, als haas jeven toetschrijven Was,
En dat hij ook, schon sulke met de quam te
bevestigen, mij Van dat gevoelen / Waa Van stets traeg-
ten te Divertuen / niet Joude doen Jandren, te-
meer, al haas Dilajen en Verbloemels sulke ten Vollen
sthoonde, en Bij alden mij Dierwegen Van een ande
mening Wilde brengen, dat het middel, om Souropatty
te Verdolgen, Daar enelyk begaam toe Was, Jonden
Welke Volbrekking ik gedwongen Wier Fast te
stellen, dat Zij noij Vianden geweest, maar in

Maars 1689 In's Jagte Harderheid van Gombong

Tegendeel in stand schap en Vaerude, om d' E. Comp^{te} te blindsholken, zoo lange daar by den anderen ge-
Weest Waren, Jonder dat zij Van Lins hadden ge-
Weest, Zijn preef en deftautie te doen erlangen -
Waar mede Immers haer onderlinge opencomen
en nonceft, om haer Schijn Vriend te groone te
brengen, affiaumeend, Daar of Dien goetprieis hem of
de groote flauwkeetigheid den Javanen en
Hegte onzes Daar omtrent quam te beroepen,
en dat Zij gelijk Vrouwen in dat reguirs te
stellen Waren, en ook Jonder d' Comp^{te} Wapenen
geen middel, om dien Moordersnaar Van land te
helpen Juden konnen uytvinden, Wanneer ik hem
daar of Vierde, Lichte toe haer besondere -
schand en klein agting Doudt Staeken, en dat
daar door Jekent Doudt Worden, dat de horri-
bile Massacre Van d' H: Francois Tack Salig,
met goetvinden en overcoming Van den Judo-
houang, Was geschiet, en bij alre haer Van
die Waarschijnelijke Lusspilis Logten te ontlatten,
dat althans den Vriend, Jodanig belingelt hebbende,
hem Jonder iemants hulpe Zijn Joudre loon toe-
pasten, en te groone brengen moesten, Waar door Zij-

Alle

Maart 1689. In 't Jagtje Jarden, hout. Voor gombong
Alle quade nadenkinge / niet zonder reden off Blijf!
Zouden Wegnemen, en ons in een beter geseelen van
haare goet. Intentie om teene d. d. Comp. Zouden
brengen; maar dat als nog niet konden vast
stellen, dat sulke van mening waeren, maar dat
Een van een quade pragmatie etc... onderschrijven dat
hem ook voorstelt, indien een haare gesanten in
hoe groote off cleve qualite ook was, op Batavia
Jordanij, als de Welgen. H. Ambassadeur Franco.
Dat Salig. tot Cartagena Jmoor was, off
Wier, Wij aldan de daer Zouden traagten te be-
vallen, en haare off iemants hulp daer te niet
soeken, off praterende een Zoude; maar dat
deselve vervolgen, haare loon toepassen, en te ge-
brengen Zoude, en dat sulke niet meer als plijf
was; 't geen in zijn bedenken stelde, off sulke
niet sijchte, en behoore; 't welk hij Jan gra-
selfs sijde te moeten bekennen, en sulke niet
buiten slijch en behooren was, en ook dat
sulke waar, en hij daar om onvroegens was,
daar op te antwoorden, smits oft sijt was, en mij
Vorgeven niet onbillijk, maar ten Vollen of een goet
fondament -

Maart 1689 In 't Jaar Tandenloos van Gombong
Jondamine geboren Was onderwijlen dat mij -
plog-particulier te spreken, Wanneer mij loze
te spreken, dat Maas Aria poelindjiwa met
Loeropatty in hand Waren, en ook besondere
Correspondentie hebben / 't geen meer van papier,
als van Maas heyde aan nam / Versoekende
Wijdeas, dat hem met een Briefje tot het Coep
Vyffthij Inuquels Wilde behulpzaam Weten,
't geen hem leide niet in mijn smogen te zijn
en dat daar door mijn selven Jorde helpen
maken; Dog for hij dat gewen quam te bene-
digen, dat vierwegen aan Maas Oer-toog agt
tot Batavia konde procken, Inwilsdels dat
zij gesamentliken, en ook hij Jan Graas princie-
paal, dijs Instantien dede, dat dog eens ten
loops Wilde aan land Comen, en de gestattenijke
alder Borren, Waer van mij beleydes: Gevreesde
en seide; daar in gants geen swaerheide te maken,
maer ists by geval offcomenke, dat sulke aan
mijn Heeren en Ho: Loffe: gebieden niet Jorde
kunnen partwoorden; Waer mede Wier na en
Vrindelyke

1689 Maart In 't Sagje Aardenhoofd zijnde in Lamanap
Vondrij Kisthoorn, en de Maleijse Vaartuygen bevonden

Wanneer teastond den Toek. Ende Alim na land ton,
om radin poelandsiwa, en Bradja naar mijn vrienden
gades te aantezeggen, dat reeds dus Verre gereyent was
en dat mij Was te Voren gekomen, de goede geruyten
Wegens mijn komste, Oog dat sulke iijlstruyfse
en poijtsels van goede liijden Waren, en diehalven
hem Toek om sulke te Communiceeren, derwaards

Dinsdag 29. 8.
Tond.
Tegens de middag quam gem^{te} Alim, met krij Bradja
patty, Verselt, met nog twee hofs groeten aan boor,
Verzoekende naar Vriendelijke groete iijde naam van
gelibteerde Radin poelandsiwa, dat hem d' Lee ge-
lieft te doen, en aan land Comen; en ook, dat niet
gualijk Wilde diijden, dat dien Radin niet selfs aan
boor quam, smits zijn kind seer sielich Was,
en Waar om Verzogt, dat g' Gueisere mogt Warden,
Welk Voren staande haer beleefde: auordeende, en
naar dat deselve befehonden, en 't middag maal gehou-
den hadden, Verlaucken Weder naar land, om sulke
haer Meester te switigen, Wanneer Wij ondetuif-
schen onder deijl gingen, en tegen den avond ontwa-
nen een Canonschoor buijten de Wal, op B. Padem ten

Anker

N: 1689 Maart In 't lagje hartenhout voor Lamanap. 12

Herken quamen, en betyden de meegebragte militie-
naar land transport, komende tegens den donker
aan de Babiaan, alwaar door Radin poelandsjiwa,
Bradja paty en poer groeten. —

N: 1689 Maart op de Babiaan. —

Onder 't loffen Van enige Basschooten, en 't slaan Van
tontom: Seer Bebrecht, en Haieu's Wiert ontfan-
gen, en naas dat aldaar een Weynig tea neer geseten
hadden, Traden gesamentli: te spaard, en reden met
een groote suite, en een getal Van 50: à 60: paarden,
naas de Hegorij Lamanap, alwaar naas een uur
rijdend aangequamen, en door dien Radin ten Zynen
huyse Wiert gebragt, alwaar ons Avontmael hielten,
en seer Wel getraakteet Wieden, Inmiddell dat
bevoens die Heeren de gebiedenis Van den O: Hoog
Hog: Heer generaal Communiceerde, en naas die
Weynig dilleuwsen Jonder belangh gehouden hadden,
Verbrokken op 't Verdoet Van gen: Bradja paty
naas Zyn Woning, alwaar ons Stuyfplaats-
hielden, Werdende door poelandsjiwa toe aan. —

N: 1689 Den 29: Maart In de Hegorij Lamanap. —

Gelitteende huijsing gelijc, die naas een Weynig geseten
hebbende, met een beleefde afscheide Wieden strolken. —

Vrijdag —

N° 1689 Maart In de Gregorij Lamanap
Woensdag 30de d^e Morgens quam poel: mij Verboeken, om ons een

Weijng te streken, Van Waas naar een Wijlge Wandeling bij den Chines Inthje panjang, en naar een Scheetje gerooken te hebben, gingen Weder naar Zijn Woning Verwoegde, alwaas ons midag mael kieden, en naar 't selve Weder naar Braja patij begaven, daer dien Radin mij Weder Convojeerde, en onder enige Weijnige Discoursen bekent maakte, dat 800: slochte paltisaden reets gekapt, en in Voorraae lagen, en nog soo een gebal gekapt Wierd, Waas Voor Zij: na dat haas de prijs affgevraagd hadde, seide niets te proutendeeren, maar in tegendeel alles, Wat in haas smogen Was, en toe hie Versien Van ons sourobajische Vesting prijschte, leere gaarn buijten schade Van d' E. Comp: soude traagten te Contribueeren; smits oordeelt dat die paggeringe soo Wel de sijne, als 't Comp: was, en dat dies halven sulke Van Zijn pligt oordeelden, en Verder seijten, Die houtwerken met Eijgen Vaert op sourobaja te leveren; Inmiddels dat wij sloge, dat Zijn Vaard: 't welck buijten ordne Van palim E: gelomen, thans op sourobaja g'aarrestuee Was, Wils ontflees, Waas toe, naar dat Zijn vloek d'ijle malen renoveerde, en hem de swaare Ordies Van Haas 28000 Edelen Voorghouden hadden, eijndelijc resolveerde, onderstijpher dat

Scher Mantar

13
N: 189 Den 30 Maart In de Koning Loranap

De Heer Mantua ook ontslagings Wegens Zijn Vaard
f mede buyten foor van Malacca aangekomen, en op
Sourabaya vast gestelt Zyne Lijam Des Heeren
Waar om trent gen: poel mede, groote Instantien
Voor denfelven om laetatie quam te doen, en haer
dat Overzins Verstaan had, dat het Selu den Man-
tra niet, maar gesocht Raddin toebehoorde, en hij het
Verloek Voor gen: Mantua Dikwils quam te ver-
nemen. Onder Voorgeden, dat 't groote Saloudij -
Londe, Carissen, dat Zyn Koning's Vaard: ge-
laetent, en Zyn onder satens jaarestent bleef,
en sulke Londe schynen aan de hoije yve en Voor-
stand Van Zyn onderdanen te manegueren, so
helte 't Selu ook op approbatie Van haer -
Oder Hoogheid - gelengent en ontslagen, met
Ejffers uitdrukking en stipulatie, sulke in toe-
komende Voor te comen, oft dat de straffe en
submissie daer toe staende, Londe moeten onder-
werpen, en sonder Euptie exlangen, en dat om de
menigvuldige Instantie en Voorspraak Van Raddin
poel: sulke, hoewel tegens gebruik, so passeren
en anders haer daar onmiddels niet op en deylde
postouiten, oft de smach gevoelen en dragen Londen
Waarmede naar een beleefte dankzegging Wesen -
Vertrinken, Onderwijl dat mede Van pamalappen
Mijn quam -

A. 1799: 30 Maart In de Negoty Saksanap

Mijn quam begroeten Maas Aria Wirasarij, Welken
discloude van geen belang oft Inhoud Wasen.

Donderdag 31: 4

's Morgens quam Radin Soetangjiwa mij Weder be-

groeten, met Verdoek, om nevens hem naar 't graff

Van den arden Tommogom Bida Nagara te Wiken

Byden, Waarwaer Wy ons Verdoegen, en naar een'g

Inyl passeerde, Zijnde 't Delve met een nette be-

muring omtoekken, en Voorts seer Tindelyk opgemet

selt; Inmiddels dat daar mede Van pamalassan

aanquam, de tweede schoon soon Maas Aria Dikera,

Welke mijn mede niedrig swellecomde, en naar dat

die graffstede besigtigt, en daar een weynig sloof

hadden, reden Weder te rug, gaande by den Chinees

Inbye panjary Empassane om een Theetje te

Drinken aan, naar 't Welke Weder gesamentli: na

de Woning Van dien Radin, en na dat aldaar gegeten

hadden, naar die Van Bragja patij gingen, Waarwaer

dien Radin mij geleide.

Inmiddels Werd door Maas Aria Dikara en Maas

Aria Wirasarij Instantig Verdoeg, om mede off

pamalassan aantegieen; 't geen haer ook auonden,

ondersijffchen dat Bragja patij mij daer Van

trayten te rug te houden met sobere Geuijden, en

Voorgeving

Voorgeving aldaar niet na behooren te kunnen ge-
 tracteere Weiden, Waar of hem ten antwoord paste,
 niet geloven te Weiden om hem off die lijdten mochten
 off ombragies toebrengen, maar dat in tegendeel-
 egte Van Sins. Was mijn Voornemen te volbreken.
 Wanneer by Braja patij, naar dat bevoens Vrij-
 gentie om mijn te doen Van besluyt panderen,
 duple malen geproefde hark, Ingeleyde stog-
 daar te Willen aan loopen, onder Voorgeven, dat
 dien Weder houding maar nalatende geschied was.
 Naar de Midag quam Weder by mij gesegde poe-
 tandjiwa, die onder andere Dissourden syn goe-
 den Pens en Intentie Wils. Doen blyken, Leg-
 gende Wel Verscheat te Weiden, dat 'er Veel
 gwaat sprekende. Lieden hem omtrent d'c. Comp-
 met dese en gene poijbels quamen te lusspecteren,
 Dooy dat sulke in der tyf anders betoonen,
 en haer Voorgeven leugenagtig Doen blyken
 Doude, en dat de principaelte daar Van den
 pangerang Wiasa ringrat, en goepnt Jan Gra-
 na Waren, Wanneer dien Stadin by forme Van
 goeden Raad ten antwoore paste, dat sulke en
 diengelyke uijtstroijfels genoug konde prietigen, en
 by aldien

Bij alken Van een goede mening tegen 'D' E. Comp.
Was / Waaraan niet twijfelde / dat alden-
tenigen tijt enige gedanten uit naam Van haar-
principalen iets quamen aanteteken, off de en-
gene Vorstetten dede, dat sulke 'D' E. Comp.
moet beken. maken, Wanneer buyten alle sul-
pelig, en een oprecht en goed vrend ontmoet 'D' E.
Comp. Blijven, en daan door alle passieuk uit-
spouwingen en lasteringen Van zijn quaat gun-
nende Vanden Verzetten, Voor Welk Raad mij
mij nedrig bedankte, en seide sulke ook te sulken
obsceueren om vanaa comen; Onder Welk discours
den Chineses Kitko aldaar Verscheen, en mijn
mede Instantig Verdoeg te maintainen, Waar-
op Radin poet. Vraagde, de hoedanigheid
dierwegen, en in wat form'tijg daan ontmoet ge-
dragen had, daar dien Radin mij op ten ant-
woord diende, sulke hem tenemaal onbewust te
zijn, en dat hij Kitko zij, sonder zijn Weten,
op samalaffan ten Woon gestelt, en noijt-Clay-
ten off opening Wegens de' laet gedaan hadde,
soo dat hem het selue inen swondeling voorgeham
gelijk hij personeel tegens gezette Kitko seide.

En soo mede
(22)

En zoo mede, dat Soerangjoe Leigenen niet meer te-
 beide moet brengen, & geen hij Liko eger met
 de Joge te bekrachten, en ook Voorgaff, me-ge-
 tuijgen te Willen dolesen, Wanneer hem gelaste,
 dat deselve te Voorschijn Jode brengen, om naar
 gedane Examinatie nader te kunnen Disponeren,
 Daar op dien Chinees Stad in Jode's mas moeder,
 en nog een ginteresende Chinees nomineerde, en
 daar zijn Voorgeven mede Joge te luisteren, en
 ons te doen geloven; Waar op ik Versog, dat
 hij poelantjiwa naar de Ware geschapenheid
 geliefte te ingruisen, en daar inne met Billikheit
 Orde en regtmaticheid handhavenen, gelijk
 hij mij ook beloofte, en Versend aan Wira Jarie
 en Dikara gelaste, sulke te agtervolgen, en
 dien Chinees, het zijn Compleetende, doen es-
 laren; Inmiddels dat gemte Liko ook gelaste,
 met mijn naar pamalassan te strekken, en
 op mijn aanwesen daar Compleet en praesent
 te zijn, om dieawegen nader informatie te nemen.

Vrijdag 1ste april

Om Morgens quam Stad in poel: mijn sloeken,
 om Wat te gaan Wandelen, Inmiddels dat by
 den geboren de Chinees Jaga Marta aangingen,
 en een theetje dronken, en van daar weder naar
 poelantjiwa

Boelahnjura, Daar ons middag maal Tieden, en na
1 Eindigen gesament 8: na Radja patij Woning
gingen, alwaar een Wejnig met den anderen gesid-
Conaer hebbende, ik hem bekend maakte, van
Mening te Zijn, om op morgen te Verbreken, en
bij alrien iets te zeggen oft te Versoeken had, die
Sulke geliefde te doen, Waar op hij in antwoord-
diende, niets ter Werelt te zeggen oft spoeken te heb-
Daar mede hij onder een beleefde afscheid-
strook, en naar de middag Weder quam, Wanneer
ons ten Zijnen huize transporteerde, en toe-
smaak van dien Radin en Zijn Vrouw, uijt de-
gochellak liet spelen, Waar mede na gehouden
avond eten ons Weder naar Radja patij Woning
Voerden, Merwaarts dien Radin mij gelijck, en met
een vriendelijke groete strook.

Vaterdag 2: 8: 1
Morgens quam die geciteerde poel: mij Weder be-
groeten, en Versogte, dat Voor mijn Verbrek eens
geliefde te eten, Waar op te samen na Zijn Woning-
gingen, en ons onbete erlangde, Waar Voor en soo mede
Voor de genote beer en goet onthaalt, sedert mijn
aanwelen, heest bedankte, onder presentatie-
rijs van Zijn Dienste op Patavia Zinde, mij
Daar van de Weet doende, zoude taagten te Volbringen
Waarvoor

Paar voor mij beleeft: Bedankte; Inmiddels dat
 de Radin Adjoë zijn Vrouw mede haar beleeftheid
 liet blijken, en mij geluk en zegen toewenschte, Waarna
 mede gesamenlijk te paard traden, en naar de ba-
 braan reden, Van Waar hij Radin mede met mijn
 Paard, en elijk met twee Van zijn Dienaar self,
 zijn, na voore transporteerde, alwaar tegens
 de Midday aankamen, onderstijfden dat onder-
 andere discouren en vragen mij affweg, oft
 de Comp^t dat Werk omtrent Louapatty-
 niet soude voortduren en aanvanden, daar op hem
 in antwoord diende, sulke apparaten te zijn,
 Inmiddels sulke geschiedende, oft als dan Wel genegen
 soude Wesen de Comp^t, sulke poechende, te arbi-
 teeren; daar op antwoorde zeer gaarn en Willig te
 Wisen, des Jondre smenging Van Lavanen, oft ma-
 duessen Van den pang; Pijten Welken hij een ge-
 tal Van 3000: Weerbare Mannen in 't Veld
 soude kunnen brengen, Jondre eeten zijn negezen-
 te ontbloeten, maar beset te houden; onder uitdruk-
 king Wel te Wenschen, dat die tijt al gebooren
 Was, en na dat een Wyl geseten, syn Welvaeren
 gedonken, en ik den Radin op zijn Verzoek om-
 gevaar 6 pond kuyt besceelt hadde, en hem
 Gensgelijk

Ongeelyke Oradij patty met een Roll swaar
salij in recompens geschenken, nam Dijn afteheijde
en Verkeek onder een beedijge Danklegginge Van
D' Eer Van mijn aancomen, en 't dien Van een submiffie
groote aan Dijn Hoog Edelheijde den Heer generaal
en D' Eer Heeren Raaden Van India, Inmiddels
dat hem Ingeelyke andemaal hebed: Bedankte,
en onder D' Canon Schooten liet Verkeeken, en
met een H. O. Wint na pamacaffan onder Vijl
gingen, alwaar.

Op D' Sagthje Tardenthoue

Vondag 3de De Ten ankeu quamen, en den Tolch Inbji Alim na
land foor, om mijn aancomen te Communiceeren,
Die op Dijn rehoue mij rapporteerd, dat Maas-
aia Dikara, Wira Jari en Oradij patty of
brante reek mij fwagten. Waeren, daer op mijn ra-
tand Voegde, Van gesege regenten beloftege-
fwellencomen Wierd, en naer dat een Wijning daer-
gefeken hadden, Treden gefament: te paer met een
groote Ruit, en gefal Van 80: paarden feldt Dijn,
en reder Joodang na pamacaffan, alwaar naer 't
floop Van ongevaa 2: uuren aangamen, en binnen
Dikaras Woning Wier ik geboijt, daer ons avont
maal en flijft hielden.

Maandag 3^{de}

. 17

Dinsdag 9:de Morgens quam Bradja patij ijt naam van -
Inaas Ahia Wira Larj Verscheen, dat aanstaende
midag ten Zijnen huize geliefte te Comen eten, i-
geen hem beleefde: accordeerde; Inmiddels dat self
Verscheen, en i Versogte renoveerde, Wanneer Wij
ons gesamen te: Derwaarts Voegden en ons mid-
dag maalt hielden.

Op Pina Cassan.

Avonds hielt ik Weder i maal bij Dikara Wan-
neer bevoorrens Versogte hadt, paarden te Willen
bij een trekken, om tegen aanstaende oterne Weder
naar de Straand te rijden, i geen Dikara quam
te ordineeren, en

Dinsdag 1:de Met het aanbreeken van den dagh / na dat bevoorrens
gegeven en Wira Dikara en Wira Larj ideo met een
Broek Satijn beschonken had i te paard traden, -
en naar Branta reden, daar gemte Dikara ons
Convojeerde, en W'naar giftig ontrent 9: uuren
aankamen; En mit ons Volk nog bezig Was
om Water te Embargueeren, aldaar nog een Wyl
studeerde, onderstijfchen dat Wira Larj sij daer-
mede liet vinden, die my onder Weynige Dilectanten
Vraagde, oft d' E. Comp. soua patij niet soude
aandaen en Versolgen, Waar op hem in antwoord
paste, dat sulke nog geen tijt Was, en die -

Comende

Comende, off aldaan d' E. Comp. Wel forse Willen ad-
Lusteeen, 't geen hij mede seide seer gewillig en
begeerte te zullen doen, en Wenschte Wel dat het
zelfde hoe der hoe liever Zyn effect mogte fontaen,
Waar mede affleijde Van dien Bladin Nam, en
haar Voor de —

Madura op Branta. —

Genotene Geen en Accommodatie Berante, Mitogadend
na voort transporteerde, en met een E. O. Wint
naar Sampan onder Zeijl gingen, alwaar. —

Woensdag 6: de Tegens de middag aangekomen, en den Tolck aan
Land font, om mijn aancombt te voortzigen,
Die Cont daar op, hevens een Geen, en N: Vaartuyden
aan voort quam, en seide den den pangerang Zyn Meester
geleest te Widen, mij naar smogen aldaar te accommoderen,
Waar op naar Land ging, en diep in de namiddag aan de ke-
gorij Sampan quam, alwaar ons den den Chinesen Sabendheer
een bequame Woning Wiert aangewesen, met presentatie,
seest mijn sblyft, Mond Geen Voor mij te zullen bephelt,
en Wyders de Javanen Voor de gemene, gelijk Sally ook
volgde. —

April 1689 op Sampan. —

Donderdag 7: de Zijt den getornden Chinesen Marta Sarana by mij Comen
om Wegens de gesane aanclysten Van Zyn Schone
den Chinesen.

Den Chines Kikko, mij dienszegen te informeeren, die -
dan Voorhiel, hoe dat Eyn schoon soon Smeekst -
had Comen klagten Wegens d' insolentie, Los aan hem, -
en gen: Marta Sarana, don desselfs Schoonmoeder
gedaan, Waar op don dien gebonden ten antwoor -
gepast Wiest, dat sulke, en al Wat Eyn Schoon soon
daar omtrent had gedaan, tenemaal buigten Eyn -
Weten, en onwaze, mitgedes g'fingent Wat, Inmid -
dels dat gesitende Kikko een nederige en groote -
Verdoeken dede, en Iteratief Insteende, dat ik dog,
dierwegen niet nader geliefte te inguicieren, off iets pde
pouchceeren, Teamlts met Eyn Schoon Vader en moeder
bevracht, en perigt, mitgedes de geseden geschillen
g'effent en prietige waren; ondebusschen dat mij
nader g'informeer, en bevonden had, dat alles een -
passieus Verdrigt, en onwazheid was, en Waaron -
dan gen: Marta Sarana op de menigvuldige bek en -
Instantien Van gesitende Kikko hem Eyn plecht -
hebbe g'oordent, en daer Van Toedienigen geschiedt
aan Marta Sarana pleunt, als hier onder ten -
Vollen Consteent.

Den getoonen Chines Kikij Ingabey Marta Sarana
don den Capitt: Ioan Mariaits Van Stappel -
op d' aanclyten Van den Chines Kikko geroepen -

Eynk
Lijck

Zijnde, om de geschillen tusschen hem en zijn
Schoon loon Voorn te Examineren; Los is't dat
de gedane aanlegten Van den gen: Lillo Luyck
Gedaan, bij information tenemaal g'fingeen, en on-
waer zijn bevonden; Inmiddels dat gem^e Lillo-
ook ootmoedige Instantien quam doen, dat de ge-
schillen, tusschen hem en zijn Schoon Vader en
Moeder gesien, niet mochten gepoetseert off-
niet onderdoet, maar in tegensel gestaat We-
den; smits Vlaende met zijn Schoon Vader en
Moeder diea wegen over een gekomen, en g'auw-
deek te zijn, welke Instantien en Versoek
hem dan toegestaan, en dese aan zijn Schoon-
Vader verleent is, om hem daer mede des-
seijchende, te kunnen bedienen. —

Campan Op Eyland Madiaa desen 8^{en} April
1689: Was geteken: Ioan Maurits Van Kap-
pel Jochim: Maurits kint loorn en Chris-
tiaan krijgen. —

Vrydag 8^{en} de Heden isse niet naam Waardig off Van belangh
passer, als eend^e de klayten en ongeregeltheden, di-
door de pantjiaang^e als andersints met he-
naam opkoopen Van hoenders etc. aldaer om heere
Wieden gesleeg, mij zijn Ten ooren gekomen

Zaterdag

Vrijdag 9de Na dat ons Weser Van Water en benodigdheden Ver-
soeg hadden, gingen na den Oen na boort, en Coe-
daan op met een 2: O. Wint onder Vrijl. —

Zondag 10de 's Morgens quamen Voor Dossia ten anker, en Tond-
den Toek Intje Klim na land, om mijn Lomb-
en Voor nemen, om naar Tsjongh te gaan, aan den
loera aldaar te Communiceeren, die mij of Zijn re-
toera relateerde. —

In 's Dagtje Tarden hout Voor Dossia. —

Dat de loera Van die negorij reeds te landwaarts
naar Tsjongh, op mijn aankundigen, Was staakken,
om paarden bij een te samelen, en af te brengen. —
Waar op mij na land Transporten en geft. —
Loera dien avond niet afgevoeren zijnde, aldaar ten
huyse Van Seker Chines Veruagten. —

Maandag 11de 's Tegens de middag traden te paard, en Vorderde ons
Vornemen naar Tsjongh, rijdende omtrent een
groot uia gaans langs een Dieuwadden, die w' naar
giffing ongeveer 3. a 4 mijlen in Zijn begrip konnen
sien te staekken, alwaar omtrent drie uisen aan-
quamen, en door de soen Van de pang bevelijde, en
daar Van de Patou kennisse dede, die dan mijn aan-
comst Verstaan hebbende, liet Verzoeken, bij haer
in den Dalm te Comen, Merwaarts mij vroegde, en Van
die Vrouw seer beleefde: fwebe comt Wier, onder 't
Leggen. —

Zege, als nu' den geaude, en Van een beten gevoelen te
Weten, en dat 's haer teed - Was, dat den pangerang
niet thuis Was, alsoo des. Lien mij Wat betenouden
kunnen onthalen, Dog dat's kooft, dat ik haer, Gij
alrien foutte moete hebben in 't onthalen, ik haer
Lilke Loude pgeven, alsoo te Maas en Vrouw Was, en
Verloste pgeas, alfen maas iets Was, dat ik belijft
te hebben, ik Lilke maas Loude laten bekend maken,
Teemits mijn aankomste albaar, door des. en gene, toe
geen goed Ende Was geuigt en doorgepelt, Inmidde
dat die Ratoe ook Laagde Wegens.

April 1889 Madura In de Negorij Tuisjongh.

De afswindinge en persuasie, die door de panthegeling
als andere omtrent het Wegnemen van hoender etc.
als ander tee, daer, en of quijea, en daer om haer
Wierden gedaan, met Verdoch, dat daer inna gelijkt te
Verdien, gelijk haer met rede ook belofte, onderbisschen
dat aldaar gesproyken, en een aparte Woning buiten op
Zij Van 't hofte aangewesen Wierd, Waarwaer mij Frank
portende, en op Hond van Mondasten sponge Wierden
Waar mede desen dag Zijn Ende, en Voort ons ruit
namen.

Dinsdag 12: de, 't Middags kwam Rader Wira Nagara mij onder
Weynig Villgarden de gedane klachten uijt naam van
d' Ratoe renoveren, met Verdoch, als Vooren, dat daer in

Antwerp

Anders geliefde te ontfangen; gelijk haar door
gen. Radin in antwoord liet zeggen, Tonder Inne-
guement te zullen volbrengen; Inmiddels dat haar
ook juistig, dat van Sins Was, tegen de middag te
trekken, en bij adien 'er iets van haar Dienst
Was, dat sulke geliefde beken te maken; Waar-
op in antwoord liet zeggen, mij te bedanken,
Vom die aanbiedinge, als present niet anders, als
het gesane Verboek over de onbehoorlykheid van
ons Dole, Wegens 't Wegnemen van de, mijn gedachten
te laten gaan, 't geen haar dan ook liet bekeken,
Na de middag naar dat ons maal Wierd gehouden
hadden, liet door den Tolck aan gen. Radin Weten,
dat als nu meende van Lottia oft te trekken,
en iets van haar Dienst Zijnde, andemaal te Commu-
niseeren, Mitsgaders haar te bedanken Vom de ge-
dane accommodatie, daar mij Dien Radin op Ten-
antwoord liet dienen niet, als haar vriendelyke-
groete, Waar mede ons Heij's Vondende, en tegen den
avond op Lottia aangquam, alwaar mits 't lage water-
niet kunnende aan boort komen, genoodsaakt
Wierd te overnachten. —

Wendag 13. de

's morgens Vervoegde mij naar boort, en gingen na-
de middag na Lurobaja onder Zeyl, op Welke-
Rijk-
(2)

Reeds tegens den avond aanquamen, en 't laghze
S^r. Nicolaes nog Vonden leggen; Inmiddels dat door
S^r. Smelter aldaar swellecome, en ingehaelt Wierd,
ijet Welken ook quam te staan, dat gen. Bodem S^r.
Nicolaes zijn groote steng door een donderslag-
smarselt Was, en Wydens 3. man in swijmeling ge-
roep Waeren, Jondes Venderen Schade. Gode Zij dank!
geteden te hebben; Waar mede ons. Naam boven-
begaven, en op mijn aancombe door den Capit^l. Lijten-
Jan Bervelt, en Jone. gegualificeerden swellecome,
en door een gestelt Ringier en 't loffen Van Canon,
toe in desselfs Woning begelegd Wierden, en Wydens
Naam gehoudene Maelsij, dom Voorn. Frunden aan
de Woning Van den Resident S^r. Smelter & Convoijeur,
alwaas geruende mijn Eblijft Van mening Was / op de
genegene aanbiedinge Van gen^t. S^r. Smelter te logieren

April 19: 1839 op Sourabaya. —

Donderdag de 1ste Morgens Wierd mij door den Capit^l. Lijten-
Bervelt gerapporteert, dat zijn E. mee den Resi-
dent Smelter Van enige dagen toe Gekidee, ijet de
Woning Van den Chinese Jan Toko, een g^t. Van drie
piet^l Amphioen hadden aangeslagen, en alhier in
Comp^l. pakhuys geborgen, mer byvoeging, dat
gen^t. Chinese Voorgegeven had, het de Zyne niet
alleen te Wefen.

April 19: 1689: op Sourabaya. —

21

Alleen te Widen, maar diverse andere Chinesen toebehooren-
de, en een lijk om Voor brand geprepareerd te zijn s. de.
Wijl d'esselfs Woning met een Steen Muur omkrooken —
Was: Saldaar geborgen Was, 't Welk gem^{te} Chinesen aange-
nomen Was, Zyden tijt te Zullen Verisicieren, Waar Van
ons dan Staen te informeren, omme daer inne naar
de Billigheijde Van die Zake te handelen. —

's Naar middag ging ik met den Capitⁿ Luyten^t
Bervell & Comp^t Vesting providentia rontsomme
besigtigen, en bevond de beschadigde Corps di' guards
door den donder / op den 8: maar sieden becomen
Weder herstelt, en tenemaal gerepareert —

Tegen den Avond quam mij met Zijn Suite besoecken —
de soon Van den president gouffneua Jan grana,
kiaj Demang Wangta Nagara, niet anders te Commu-
nicieren hebbende, dan dat gelovnen Was om mij te
swellecomen, Van Welk. geregentheijde ik hem verbied.
bedankte, naar 't Welke, en 't drinken Van een Cofee —
Thee, dien kiaj beleeft afscheijde nam, en met Zijn
suite Weder s. troch. —

Vrijdag 15: 8° —

Tegen den avond quam alhier over Batavia Van Japara
met Zijn Vaat^{te} te arriveeren den Vrijburgen Abraham
Holscher, mede brengende een paiguet pamphraen Van de
laast gen: plaate, Verselt Zijnde met een Extract

lijkt haer —

April 11: 1689: op Sourabaya.

Uijt haer Hoog Edelens Resolutie dato 28: Januarij
pass^{te}, nopende de te stretchere Tractamenten en Cos-
gelden der Inlandse officieaen, en gemene militairen,
& Welk hien alhier gesamenl^{ik}: aangevondigt, en ge-
communiceert sijnde, soo is 't, dat den Maasbaarden,
Paandrij, Sergianten, en Voorts alle andere gemene
Maasbaarden, & welc niet hebben willen aenpreken,
niet tegenstaende, dat haer altoorens de rechte mening
en Resolutie van Haer Hoog Edel^{en} ten volken uytge-
legt, en Voorgehouden was, Mitsgaders ook, dat de
Europiaanen mede op Vooranigen Wyse gehaeracht,
en haer Costspenningen maar Verschooten, en Welc
afgetrokken Wienden, Waer op Zij ten antwoorde
ten, niet genegen te Zijn d' E. Comp^{te} Vooranigh
te dienen, maar dat een haer Vrijdom pretendenden,
en Versogten, 't geen haer ook belooft te Zullen aan
haer Edel^{en} Hoog Achtbaerheiden Voordragen, en haer
g'beide antwoorde en dispositie hier wegen calangent,
hien aldaar daar van kennisse te doen, 't welc Zij om
Instantig Versogten, sijnde Wydeas de Mildijckheit
daer mede seer Wel Vergenoegt, en te Vreden gebleven.
D'Avonds Vervoegde mij / op de beleefte roedijng van den
Chinesen Sabandhaer gien Chinis / met den Cap^{te}.

Lijsten:
Lijsten:

April 11. 1689. op Lumbaja.

224

Capit. Luyten Bervels onderloofmaas. In den en
Verdere gequalificeerden, naar de Woning van gem^{te}
Sabandhaas, daar 't avondmaal, dat seer wel bereij-
en toegemaakt was, nuttigte, werdende Wyders met
een glas Wijn over de Tafel gerespoeyent, en seer
beleeft onthaalt, mitgeders na den den onder 't
gommepel feest met 't dansen van 9 à 10: Cleine
Javaanse Meisjens, die alle ten dien Eynde seer net-
ten Cieraat gekleedt waren, welke d'aanschoouwer
moeten gebruygen, 't selve noyt so danig meer gesien
te hebben, so dat 't gem^{te} dansen met een goed
genoegen van een idea quam te Eindigen; Inmiddell
haas 't reguleren van een klein geschenktje aan
meergende dansmeisjes, die onder een beleeft dank-
zegginge van geëterde Sabandhaas qua Chinis oft
Scheide namen, en omtraent de klokke elf uien
Weder naar ons logiment keerden.

Vaterdag 16: d^e Heden morgen Verbreken naar belomen licentie
van hier met zyn Vaart: naar Supara den
Capit: en 't hooft der Vrij Inauspansen Carranaba,
mede nemende Sekes gevangen, die door hem beligt
Wierd, slaven proca te hebben; die hem geleest
is, met zyn Combt of Cotti, aan den fiskaal aldaar
oft pro tempore Giff: over te leveren; omme sig Wegens die
Saake

N: 1689: 16: April op Sourabaya.

Sak. te informeren. —

Donisdays liet door gecommitteerden Wegens de aangehaalde Amfioen Van den Chines Tan Joke Informatie nemen, en bevond dat de Chinesen Tjeko, Tjink, en Wan, Volgens haas Confessie, partij van des Vap, tot preservatie van den Graan, als andersints, in geseide Tan Joke Hene geoorz geboren hadden, gelijk welk onder haas geseide belijdenisse, dat deses gepasseert, omstandig blijkt. —

Naas midags hebbe den Raad bij den anderen doen Comen: dewelke schieken Zynde, is in Raad Voorzittingen Resolutie Wegens de ontslaginge van enige aangehaalde Vaartuijgen genomen, als hier onder bij Insertie deaselve Van Woord tot Woord Can Weerden gelesen. —

Insertie. —

Den Raad Ten Ordre Van den E. Capit: Joan Maurits Van Wappel.

Vaar 't schieken deses pgaeringe, gink ik Verselt met den Capit: luyten: Bervelt, en Resident Smelter, naas de passebaan om een Wandeling, en op de te rug Comette bij den Chinesen Sabandhaar Chirico, alwaar een Copje Thee genuttig, en Wat geseten hebbende, —

Mel den 7.
1789

April 8: 1689: op Sourabaya. —

Zondag 17: 8de Met den donken Weder reventende. —
Welken Voormiddag met 't aan hooren, voorlesen
van Godes Heilig Woort, behoort: gecelebreert
en ten Eynde gebragt is. —

Heden naas de middag quam alhier bij mij te
verschijnen de soon van den presenten Gouverneur
Jan grana, Kiai Demang Wangsa Nagara,
te kennen gevende, hoe onse Europeanen, en wel
voornamentl: de Sak Meesters, die voor onse mili-
tairen opschapten, de Javanen soos hier en daar in
de om hee gelegene Regioijen & hoensers en andere
Eetwaren bij na met geweldt afdrongen, haas daer
voor toevogende, 't geen geuegen Waren, versochende
gem^t Kiai Demang, daer inne Ondre moete gesche-
Weeden, Waas op hem door mij te gemoet gevoert
Wien, de presente schaar heijde der levens middelen,
mitsgaders, dat de geseemde Javanen / schoon men
haas de Waasde geseegsaam daer voor quam te-
presenteeren. Veel sij ongenegen Waren geseemde-
Vee elc: affte staan; sulch 't onse genoodsaakt
Wieden toe die Extremitijft te moeten Comen, en-
off hij Kiai Demang Wel Wilde aan nemen, deselve
mits behoort: behaling te versorgen, 't geen hij
aan nam te Dullen doen; Inmiddels gen. Kiai mij-
Verder

Verder Relateerde, hier Verscheide Soldaten Waren,
die Slavinne en spanelingen in den Dalm onder-
hun behielden en besaten, met bijvoeginge, dat off
Wel past hij den gem^{te} Militairen deselve spanelingen
aan hem hadden Tolstaen, hij sulke niet vree-
toegelaten en gesondteeren hadde, te meer, nadien
enige Spanelingen hier te goed Touden sijn, hem qual-
en affronte bejegeningen toebrengen, of sulke
gem^{te} krij, tot Voorcominge van alle onheilen, die
daar in souden konnen Comen te ontstaen, mij sijn,
daar in te Willen Versien; Om daer in dan 't-
sijchte reeds bij den hand te nemen, hebben de ge-
vonden te ordonneeren, ende te gelasten, dat alle per-
sonen, 't Zij Wie 't Touds mogen Weden, die enige Spa-
nelingen off Slavinnen / bevoorens in den Dalm
gehoort hebbende souden hun beuistende moeten
hebben, 't Zij datte daer op gelt gegeven hebben of
niet, ten eersten Weder in Meergem^{te} Dalm Comen
Schadeloos zullen hebben en moeten leveen, Dijnde
hier toe te eender getreden, om daer door alle ongere-
geltheiden onser militairen Voor te Comen, alle 't welke
Meergem^{te} krij dan bekent gemaakt, en aangege-
sijnde, bleef Voor die Communicatie dankbaar, Inmiddels
Eerterdelyk

Maandag 18: de
Dinsdag 19: de

Gedierlijk afscheid nemend, des pgenoy - fack -
Desen dag riet annotteens Waardig Voorgvallen -
I Naamids dags gink ik Verselt met den Capit: Lt:
Bervelt, en smetler Resident, naar de passebaen om
een Wandeling, en de Stetoris ten huize Van den sa -
bandhaar quia Chinio, denschon met een discours -
Van geen Belangh onderhoudende, Verdenk Ond -
Inmiddels alhier sp: den quackmeester grillis -
gerichte toebrage brieven Van den E: Capit: Cornelis
de Witt en Raad tot Japara, gedagtekent 15: Con -
xant, Waar ije ons te blyken quam, den Bled -
lyken Toestand Van de Gronden aldaar, Integader
dat met dese Conting madura overgamen de goede -
maanden, en poer benodigteden voor dit Compthoir,
naar Welke Presumptje, en genomen afscheid Van -
gen: Sabandhaar, Wy ons tegen 8. uien na Ond -
logement transporteen.

Wensdag 20: de

Omorgens vertrekt Van hier met Zyn Vaart:
naar passouvan den Toth Inbye Alim, den Vending
des baalyas nevins den Vorgeant Die Prato, be -
voorens hun te hand gestelt Zynde om aan den
pangerang Tia (aningrae, Souranate en Jan
gnank te opkandigen een klein off smal geschenkje,
bestaande in enige flesjes rosewater etc: Zynde dit
geschenkje ten principalen gerigt, om onder de

prater

Proter: 't gedoente aldaar, for mede des doerelyk.
Zynde, 't leger van Oouropatty te verffieden; Ten
Welken Einde de Voorn: Tolke, en by hebbende door
my gelast is, Selys toe in 't leger van geiteerde
Oouropatty te mogen gaan, onder recommentatie
en Restrictie noylans, dat alles buiten merkelijk
gevaar, en anders niet moete geschieden, of dat d' E.
Comp: daar door geen affronte quam te lyden, 't welk
haas exaerentheide geseferent en aanbevolen blyft,
Zynde Wyders gelast, off de pangerang hun quam
te vragen, off dit regaal niet van My, en by door gem.
Ordre derwaerts affgestonden Wezen, by in dat geval
neen antwoorden, Mitsgaders uijt hun eijgen Motieff
en genegentheide toe den meergemte pangerang te
geschieden quamen etc. . .

!Pnaamiddags gink ik met den Resident Smelter en
Sabandhaas Chinio de Loon van den gouffneia Sangrana,
kiaj Demang Wangta Nagara besochen, houdende met
dieselven onder 't nuttigen van een Coffi Thea enige
Discoursen, esog van Weynig off gear belang, Dultke
naas 't Eyndigen deatelve, en 't Vallen van den Donker
Wy beleefte afscheide van dien kiaj namen, gelijk mede
naas Weynig hoevens van geiteerde Sabandhaas qua
Chinio geschiede, Wannae ons na 't logiement proseghen,
daar omtrent de klokke 8. uuren reverteerden en aan:

quamen
D. V.

Vrijdag 21de Rangiamen; Waar mede dan daten dag ook g'eyndigt is.
 Die den morgen kwam alhier van passoursan over grise
 te pschynen den Manbij Liay poespa Nagara,
 die mij, onder een beleefte gebiedenisse van de hoofden
 ijt 't legen, Wijdens Verhaalde, aldaar gehoort te
 hebben, dat een van de drie aldaar presente bevel-
 hebben, namentl. den pangerang Siahraningrat,
 Joursbaysen goepneir Jan grana, oft den Tom-
 mogom Soura Kata, door den Souhou hounang
 ten hove ontboden was, om van de presente Consti-
 tutie, en haas Verzigting een ampele opening en
 Relaes te doen, Waar toe die Heeren niet hadden
 kunnen Resolueeren, maar Dierwegen sijn Hooght
 in antwoord laten seggen, dat ingevalle an van
 haas Drien, hien ijt 't legen haas 't hof kwam
 te begeven, en den Viand aldan iets tegens haas
 begon te ondernemen, In sulken geval onvoemogens
 Joude sijn, deselve te resistteeren oft 't hof te
 bieden; Vermits de gemene idee na de Commands, en
 't aanmoedigen van haas Meesteren kwam te
 luyt teeren, en Waar om d'ordre van den Souhou-
 hounang gestaakt gebleven, en de affgestanden
 met dat antwoord Verbrokken waren; Inmiddels
 dat gemte poespa Nagara ook Verboze, da-
 enige Ordre in 't aangehaalde Vaart van den
 palimbangte

Patimbanje Amock Spelden ankattang, thans enige
maanden toe grisse gelegen hebbende, geliefte te
stellen, & geen hem toelijde, by mij aanweden toe
grisse. Weerwaarts binnen een dag à 2: stons te
strecken: te vullen doen, en deewegen disponeren
's naa middags is alhier in Stade, Wegens den aange-
haalden Amphioen toe grisse: de Chinesen Tsch
Tschiko, en Wan, toebehoorende: Jood anigen Resolutie
gekrokken, als hier onder by deselven kan werden
gelesen. —

Insertie. —

In Stade gesproken Zjnde etc. —

Vrijdag 22de De Is hier niet annotteerens Waardig off van enig belang
Voorgevallen. —

Zaterdag 23de De 's middags na gehouden maeltijf begaf mij met den
Resident Smelter en Lijtenant Keurbeerg na grisse,
/ Weedende door den Capitein L. Bervelt en pleen
gequalificeerends onder 't losbranden van 't Canon
toe aan de schuif g'Convojeere, en uijtgeleide gedaant
alwaar: naa dat ons in de Rivier de retour te
gemoeten quamen, den afgedondene Tolke, Saliphen
Vendrij, en Loejeane, op den 20de Courane na 't Jav-
leger toe passoukawang: om des doentijf enige
novas aldaer te ontwaaren / getonden, Welke

Al mede.

Ik mede ordonneerde te volgen. / ontmoet de Hoolte
 Vier uuren aangekomen; Mitsgaders ten huize van
 den Chinesen Capitein en Tabandhaar Than Septo.
 Vervoegden, alwaar vriendelijk ontfangen wierd,
 en een theetje dronken, Van Waer Naar 't Eijnde
 gingen om een Wandel, en ten huize van den Ingabeg
 Kalla Dika gingen, alwaar door deszelfs moeder
 gedefroyceert wierd, onder een beleefde afscheids
 Vertrokken, en Weder na ger. Septo Vervoegden,
 alwaar na genoten avondmaal onze plegt plaats
 en nacht rust namen, onderwijl dat alhier bij
 mij schenen den ger. —

April 23: 8° Tot G. Kistee. —

Toek Intje Slim, Calijfchen Vondrage, en Lergeant,
 Voor Rapport en beigt medebrengende, Zij of Voor
 ger. plaats Wel geweest, hun geschenk of handige
 Doz was Devoir daer toe aangewent, in Voudo.
 spattij's Campement niet hadden kunnen Comen.
 Eger had den Serg: Cadut Voor: uijt eender ja^o
 passeringe, die ongeveer een halve pistool Schoot
 Van des Viants lag, die Van Voudo spattij in zijn
 passagie toegeroepen, dat hij de Broeder Van Cadut

Thou
 (C)

Moit; en genezen Was om hem by te Comen ende te
spreken; Waer op hem in antwoord geient Wier,
dat geliteerde Cadis Trian' Wel daar, edog niet
van mening, oft van sins Was; hem te spreken, -
mits haer maar loften te bedriegen; Voornemde
pazgers Waren als gesege dije aan den anderen,
en de brandwage van de Baaljea, ongeveer 10: roeden
voorwaarts, na die van de Javanen, Jonde dat enig
ordenscheijde hadden kunnen belomen, als eenlyk
dat de hoofden die by Souira patty lortenden, de
ondagend: Waren, kament de.

Ranga Maata patty van Wieraba, angabij
Catta Wanga van Cadis, Ranga Manga -
Baja van Blitar, aria Casta Souira van Casta
Souira, aria Japan van Japan, Tommogom Jaja
lana van banger, angabij Wieraba van
banger, of gombong, dije by papourouan gelegen,
pangalima Pamloe, Womagtij geweest Zynde
te Bengalis, en geboortig van Sumata, hoof
van 50: die meijend: -

Quis Trian' Baaljea is met een org blint, en
naad Sourapatty.

Gydeas Wisten gen: Folk, en Vondrij te relatieren,
dat den Souibouhouang der pangearang Hiafa ringet,
en fere hoofden hee Jas: Campement in P. Cat

Mel ben. 9

April 23: Op Grikkee.

: 27

Vrijdag 24: 82

Met een goed Loeas stonde te seconderen, Ten Welken
Gynde den Angabey Wira Radja, en Adepatty
orawaw, reeds in aantoght na het leger Waren.
't Morgens quam den Mantrij kray poespa nagara
mij bezoeken, met Welken enige Wijngje discussien
Jondea belang, onder 't drinken Van een Goffje Thee
Wisselde, onderstussen dat geliteerde mij ook
quam bekent maken, dat nu 3. dagen steden
enige prijs ande Van den sousoekou nang affge-
men Waren, en hem bezigt hadden, dat gevonden
Wierden om den pangerang Kiastra ringrat aant-
kondigen, dat aanstaande maant Radin aria
Pindouredja, om hem met de Zijne tegen Douro-
patty te seconderen, stonde afftecomen, Ten Welken
Gynde reeds den Angabey Wira Radja, met enig
Volk of de Mandeh na het Sav. leger Was; In-
middels dat ook communiceerde, dat er enige Javanen
Waren, die met het Verspanden Van hun geheele
familie aan de Chinesen, en andere Inlanders, de
Regenten aldaar groote schade quamen toebrengen,
mits daer door de hoofden gelden niet Wierden ge-
Contribueert, en sy dies halven onmogens bleven,
die penn: bij een te brengen, Versoeken mij, dat
daar inne geliefte te spongen, en ordonneeren dat de

Man off
in

April 1689 Grisee.

Man oft Vrouw lig spann hebbende, en Van Beijer-
tor Verscheuring blijven, en d'andere dan door dese
oft gene middelen en handrekinge Vermogens mog-
gen zijn, die schulte Weder te kunnen affleggen, oft
dat by alken zij als Vossen Continuere, als
slaven gebruyke, en ook gerekene Wieden;
sonder dat buyten alle appaentie die schulte
ook niet konde Wieden affgeleg, Welk soek
hem dan, als billijck zijnde, niet weijgende; maar
de Chinesen etc. aan te yde, alle die enige Javaanse
spannelingen onder haar hand, met de geheele
familie, maar een deeselve, 't zij man, Vrouw, etc.
in bewaring, en ten dienste binnen 't huys te
houden, en de Resteeende Vrij en Liber te laten,
om haer schulte, Inmiddels Weder te kunnen re-
stitueeren; 't geen zij ook belooft te zullen ob-
serveeren; onderwijfchen dat ook Instanbij
soek quam doen, den grijsche Capite den
Chineser van Japko, ropende de Voor d' E. Comp.
opgeschuende, dog reus staande 25: à 30 Cojang
Rijte meeteeren Communiceeren, dat Voor die
Vehemente brand disse malen den Capite l-
Bervelt Versogt hadde, dat deselve moge
Ontfangen

Ontfangen en geleverd Weeden, dat hem telkens
 uytstet was gesaan, Waer naar mijn informeerde, en uyt-
 ewengen: Berreke de Flind, Zulke de Waerheid te
 Wesen, Wijders dat gem^{te} Ipte mij ook verhoorde
 Sekere Acte hem door den E. Commandeur Jacob
 Couper, ter orde van haer Ho. Eelens pleet,
 Waer by denselven als hoofd en Taband haer van
 Jourab, passouvan, grisee, en den aankleer van
 dien is gemagtigt geweezen; met een klagende over
 4 Weinig Respect en ontsagk, dat Syn ondersaten
 hem quamen toedragten, en ook, dat hem noyt in
 dese en geen Voorvallen quamen te kennen, maar dat
 Direct aan de Lourobajen hoofden haer Clagen
 formeerden, en buigten Syn Weten Zulke ook
 geseyt Wierd, Waer om ook Dikwils van veel, en ten
 meerendele van de Voorvallen aldaar onkundig bleef;
 Verboetende dat daer inne mogt Weeden g'maintineert,
 dat hem men nüt Wijgeren kunnen, de Chinesen
 gesamenl^{ik}: by een l^uet roepen, en haer d' Inhoud
 van Voort^{ig} Acte Communiceerde, en renoveerde onder
 ferende ReCommendatie, dat denselven als haer
 hoofd Synde, hem soodanig Louren respecteren,
 en onderdanig Syn, so wel als de billikheid
 sijckte en medebragt, 't geen Syn ook gewillig aannamen,
 en belooften te zullen agtervolgen.

Maandag

Maandag 25de S morgens kwam gen. poespa Nagara mij Wed in
Verloochen, dat het Vaart. Van Voorn: Ankawang,
mits tenemaal voor en besonnen Was, mog = ten eynde
gebrag =, en Zyn Loons d. ontstagen Werden, Welke
laaste Verlooch hem auondende, en Wyders Seval op
Sourabaya te schijnen, om aldaar / aldor reeds de
onbeginaam heyd =, en t. Vagaan Van dat Coningse
g'inguis =, en diezwegen Orulaire Inspectie gema;
mitigadeas t selve tenemaal inhabil bevonden
hadde / nader bescheyd te calangen; onderwijlen dat
den Chines Tolaay ook liet aanspreken, om hem
Vaardig te houden, en p. eerster met Zyn Schoon-
moeder Vaartuygen na Sapara te strekken, den-
Welken in antwoord diense, dat die Vaart. tenemaal
ontakelt, en Van alle Seilagie en Scheep's gereet-
schappen ontbloot, mitigadeas gants onbeginaam, en
in geen gereetheyd March, Voor eene te kunnen
Verstrekken, Daar hem op toepaste, en ordonneerde
deselve for dra Doerlyk, Vaardig te maken, en in
gereetheyd te moeten brengen, om binnen d. d. 19. dag
te volgen; Inmiddels dat hem dan ook gelasterig-
gereet te houden, om met mij na Sourabaya, en Van-
daar Wyders te strekken. T
Herenstracht den Maleijen Intje Seleman met
deselvs

Desselvs bijhebbende Volle Weder Von off na Japan,
 Die met deselue mijn Visite bijgewoont, en hij seer ge-
 Willig en Dienelbaar gelooft hadden. Verloft, dat In-
 middels iets gepreparet hebbende, hem selke mozt Ma-
 den gepresenteert. / Waar Von hem bedankte, en onder
 een beleefte afscheid lue verlaten, onderwijl
 dat de moeder Van den goepnein Kalla Dita, revent
 Dikgen: poessa Kagasa mij de Visite quam geven, die,
 naar dat bevoorend een theetje met malandaren
 gekonken hadden, Weder afscheid namen, en stakken,
 getijde Wij ook na gehouden mid dag maalt, en bedan-
 king aan den Capitt: der Chinesen Von Dijn goed ont-
 haal en tractement, ons alhier toegebragt, afscheid
 namen, en Kase Louabaja Vonstevens, alwaar om-
 trent de klokke ses uren aanguamen, Wevende
 door den Capitt: L. Bervelt en seer gezuetijf-
 ceerdens welcomen, en door een gestelt Binguet
 Van Soldaten ten huize Van den Resident Meester
 begleid, Van Kase na Weynig stoevens ons mee
 de geheele geselschap na de Woning Van den Chine-
 sen Laban haan Chirio transporteerde, die de be-
 hoorlyke pligtigheden afgelyt hebbende, ons mee
 een Copje Thee onthaalde, Von welke genegenheid
 hem bedankt Dijn, namen afscheid, en begaven
 ons ten huize Van den Capitt: L. gem: tea Maeltijf,

En so voort
 (v)

3 April op Surabaya

En so vonds naar 't Regiment Van geit: Smelter,
Herauts door de Vrienden geconvojeerd. Vriend

Zondag 26de De morgen Comt achter by mij te schijnen Kraij
Demang Wangsa Nagara, bekent makende,
dat de sprake de presente Drogte onder de Javanen een
algemeen vast en bedag uitgeroepen ende g'ord onneus
Was, ten Eynde God de Heere daer door beweegt
Werde, Zyn Vroegen en Spaden reger over de land
gewassen te Widen flenen.

Gibt Kraij Demang relateerde Wyden, dat hier dag
lyke Von d' E. Comp^{te}, ofte uijt d'zelfde name, door
den Capit^l: v. Jan Bervelt Met twintig Battoors ge-
prete Wienden, Waar over gem^{te} Battoors, Volgens 't segen
Van geit: Kraij, aan hem had den geklaage, onder
Voorgeven, dat zij door dien Dien onsmogens Waer
hun landbouw etc: te plorgen, om Welke reden hij
Kraij Versogte, daar inne 't nodige orde gestelt, mits
garens aan de opper hoofden alhier g'ordonneus
mogte Warden, dat 't Contrae, Sprekende Van die
point, enelyk quame Tolaan te Warden, onder meer
Waar op d' Kraij Demang dan ten antwoone geene
hebbe, dat mij hier Van niet alleen joud infor-
meren, maar 't gem^{te} point / door de opper hoofden
alhier / Volgens 't meern aals geresende Contrae
prompt en sonder enige nalatighejd doen kaarlomen

Waarop

30

Waarop dien lijd naar Geana Communicatie mits-
gaders beleefde dan hegginge afscheid nam, en stach
Na de middag quam 't hoofd der Vrije Maassanen
bekent maken, datter seken soldaten in Dijn Regonj
gewees, en Vroiwieden gelycke, dewelke Dijn niet
kunnende belomen, had de hij de Van hem klagen
Willen afswingen, Maar drie met hem in Woorden
geraakte Dijn, haase en darselve, sonder daer toe
de Minste reden te hebben, gem^t pandajoe en de
Vrijt stagt aan 't hoofd gegeven, die daer op - is
Dijn Cagten formeerende, en bij onderzoek den Soldat
Jan Baptiste aan Wees, met Begehuiging, dat darselve
hem geen quaat gedaan, Maar Wel gesien had, Wie hen-
geusletten had, 't geen hij Baptiste ontkennet,
daer op gappachtende Wees, onse dreijing, so de
Waarheid niet quam te uiten met Vrijen Wille, -
dat door leasen sulth soude Weeden uijt gepu-
gelijck. —

Woensdag 27: De
Omorgens Voltrekken, en dikgen: Jan Baptiste lie-
/ om Dijn ignoransen en negeren / digt en brengelijck
laasen, sonder dat darselve daermede toe de Ware be-
kentnisse te brengen Was, Waarom hem dan aangeleg-
Wees, om door dat middel hem daer toe te sullen -
Constrangeren, en daer mede ook so lange soude Wee-
den geConstrinueren, toe sulth Confesseerde; daer dan op
morgen alweder mede soude Weeden voortgevaeren; Even-
naar de middag -

Naar de Vrijdag kwam alhier van Grootsee, en vervolgens
bij mij te schijnen de Schoon Soon van den palimbange
Pagoda ankatsangh, reno veerde Zijn Voorheer, en op-
grootsee gedane Verzoek, Wegens d' ontslagings van gem^{te}
Zijn Schoon Vader, en deszelfs eygen aangeheerde, en g'aau-
teerde Vaartuigen; Ende nadien ons gebleken zij, meer-
gen: Vaart: tenemaal Verraan, ende Verraen, mitgedaad
van d' C. Comp: onbegriip, en niets nits te Zijn, is met
gemeen goet vinden van den Raad alhier verstaan, deselve
op de gedane Instantien van gem^{te} Schoonsoon te relaguen,
ende hem Weder ter hand te laten Stellen; Inmiddels
Zenselven, naar bekijginge van Zijn onderdanige en
schuldige dankbaerheid, daer mede na genomen aff-
scheyd Verbrok. —

tegen den avond kwam de Soon van morgen: spendajon-
klagen, hoe dat Zijn Vader door den Soldaat, die hem op
gisteren geslagen hadde, nu Sammeelyk gekapt Was;
en dat reets strotten Wesende, van haer Volk gevolgt
Werd; Waar op een Sergeant met twee Soldaten ge-
mandeet, en den Soldaat Jan Hendrik Somer-
opgevat, en binnen d' Comp: Vesting in de tronk geket-
teld, die in Zijn Vrijl Voornemen foranig gewoet heeft
als d' ampele Hellingen, onder desen dato beleg, in brand
aanwijzen. —

Inmiddels dat den nog g'approcheerde Soldaat Jan
baptist meergem: om d' aanstaande Oeffening en straf-
te ondergaan

Te ontgaan, mede Confesseere, dat gesede Lomes den —
Fleander Van oppen: spersdajon: Was. —
Savonds Verreke Van hier met Schrijvers na Japan
de Coning Madura, en daer mede de D. Calische —
Vergeants en Corporaals, die met mij de Visite —
naar Madura etc: hebben bijgewoont. —

Zaterdag 28: d: Heden op de middag viel alhier een harde Storm regen
/ Zynde seldt met enige sterke Donderslagen: /
Waar door men schoopte, 't reets drooge land en rijp-
velden, toe Welvaeren den land bouwers, en naar deszelfs
Wensch het Zelve Weer sguide zal Weiden. —

Zondag 29: d: Heden morgen quam den Capitt: der Chinesen toe Grilra
mij oormoedig Versoeken, dat hem in de Billikheid
en na behooren Wegens de Von d' E. Comp: ingeleete,
en sbaende Rijst geliefte te assisteer; met enen —
Requiste afleverende, Waar by Instende, dat het selve —
Ons ons Voorschrijvers aan haer H: Eelens moge —
Werden g'adresseere, 't welk hem als niet Weijgeren kunnen
de, auordeeren, en Zijn geschrift onder toezegginge Van —
deszelfs Versoek aucteerd; en quam 't middags ook Van Sama-
nap te schijnen die Vaartuygen, getuden Zyne met 192: te
pallijaden, door den Regent Madin poelandsiwa gesonden,
om aan ons te over handigen. —

Vatardag 30: d: Heden morgen is in sjaadering Toranigen Besluit ten —
Diense der E. Comp: genomen, als hier onder by Insectie
Hijstloopig Consteent. —
Insectie

Insertie

Tegen den avond zond de ges. Nieuwe Delinquanten Aar-
nouw Hendrikx Van Dordt Copm^t, en zijn zonen ge-
-zid Jantx Van Rotterdam, Mitsgaders de Soldaten Jan-
Hendrikx, Lomes Van geschlagen, en Jan Jacobx Van
Haarlem, na boort Van 't Ieghtje den Aardenhout, om-
daar men na Japara te strekken. —

Dondag 1ste Maï Die na behooren met het Voor lesen van Godes Woort
gecelebreert hebben, zyn. Wyders tegen den avond alhier
/ na dat enige dagen aan de peeningh gelegen hadde / Comen
te oplyden den Jong 1st Vergeant Ballhuizer Chris-
toffel Haas, Welkers lichaam volgens kriegs gebruik
des . . . . . behoort te aen bestelt werd. —

Maandag 2de Aeden morgen quam ook Van grisa den Voorn: Chines
Tolaay, om me na Japara te strekken; ten Welken
zyn hem na boort Dord, en den Lourobayken Plaa-
ondorneense, 1st eerste Ocasia, en 1st dra Doenlyk zyn
Vaartuygen / 1st 1st date Van Malacca gekomen / na Japara
afteisen. —

- Naar de Middag nam ik Van de Lourobayke Ministres
mijn affcheijde, na dat bevoorens mijn maaltijt by den
President Smelter gehouden, en den Capel? 1st en 1st dra
Plaatspersoonen de hoognodige Eendragt en harmonie ge-
-recommandeert, en ernstig aanbevolen; Mitsgaders de
quade Consequencia en ongenoeving Van Haas Ho Edel-
by non agtervolging en naar latigheid Vorgehouden had
Maas by

Maar bij Voegt, dat de aitheren Overwegen sonder
merkelyke nadelen en Disgratien niet Jouden affloeren;
En diehalven ideo sig Joud. Dien te Wagten Caüda
Van Jodanige en Ouegelyke reeden te Weden.

Inmiddens dat gem^{te} Dervelt Jodanigen Schrifftelijken
Memoria en afftekening toe de nieuw geprojecteerde
Vesting ter hand Stelde, als d' Insectie in 't Dervolgh,
en de nevensleggende Copy bestet behoonds, Werdende
Wydens door geleitende Capit^l: D. in Joud. gegualificeert
onder 't Salveeren Van die Chergies, en 't loffen Van
Canon, toe aan de Schuyt gelonvoyeert, en Vindens door
gem^{te} D. Jmetter en Sabandhaa Chinio toe aan boors
gelonvoyeert, alwaer ontrent de klokke die uien
aanguamen, en ons anken liggende, Mer een Costelyke
Wint naar Nem bang onder Veyt gingen; stekkende
geleide D. Jmetter en Sabandhaa naar.

In 't Saghtje Den Harden hoet.

Den beleefte affscheiden, en Wensching Van behouden
Reyde, onder 't loffen Van die Canon schooten Weder
naar land.

Insectie Van de Memorien.

Zondag 3.º De

Mel den dag gingen Weder onder Veyt, Vermits de ge-
passeerde nage mits de harde tegen Stroom en flauwe
Winden niet hadden kunnen Voordenen maar ten anken
Comen; Vindende ons met den donken luyten de flauwe

Madura J

Inmiddels naa genomen affcheijde tegen den avond
na hunne negorijen keeren.

Zondag 8de Welke Volgens Christelyk gebruik behoort te geveest
hebben.

Maandag 9de Wesen midtag den Voorengenoemde Folk Diagnietje
geroepen, en ten overstaen Van den Resident Brijgh
en Verg^{te} Jacob Volberts door mij g'eamineert,
en gevraagt Zynde, Waer omme de onhebbelykheijde
omtaent de Savanen, en affspendingen haer en goederen
gepleegt hadde, gaff ten antwoort, Dülke en gebruik
onder haer te Wesen, en anders geen ontlag onder
haer konden hebben; Dülke 't selve ijt anders
geen reden gedaen hadde. Wyders hem door mij aange-
legt Zynde, men sprakende met den Hoof Zyner
goederen Soude Voortvaen, om daer ijt de sparten-
denten te Voldoen, dy dat selve maer omtaent de
Lomma Van twee hondert en vyftig By. Soude kunnen
halen, en op dülke 't agterstal der ontkoopte goederen
niet konen Voldoen, en gevraagt Zynde, Waer men nu
't Restant toe Voldoeninge Wier Soude halen; dien-
de daer op ten antwoort, geen andere goederen ald
reels / door den Resident S. Brijgh in 't Comp^{te}
spakhuis geboigen Waren / in de Werelt, behalven
nog twee Elene Vaart^{en}, Waer Van 't ene nu Japara
Was, en 't andere alhier op de Wal Mond, Mitsgadens
tegen den Hoof niet hadde, en daer mede Wel te Vreden
Was.

Was; Wanneer Coat daer aan met de Renditie voortvoeren,
Welke gerendeert heeft ten profijte van geteende pro-
tenden ten een somme van Honderd een en 'tweentig en,
een achtste, die met drie en dertig en een halve ged^{us}
Op van zijn eigen geld tesamen uytmaken een
somme van twee hondert vier en twintig en $\frac{1}{4}$ Op^{us}
Welke aan Voorn^d geteende s^t ten overstaan van de
serg^{te} Govaert Proh en Jacob Volbeater, als
naar toe door mij expres gecommiteert, pro rato
Weder uytgekeert, en ten hand zijn gestelt geworden;
't welk een groote blijdschap onder haer swette,
en leyden, dat sij dit geld als gevonden oordeelden,
alsoo sij rijst staet gemaekt hadden, om 't Welk
oijt Wederom te belomen. Tegen den avond quam
alhier van Sapara te arriveeren een Javaans-
schepers Vaert^e, medebrengende een briefje van den
6^d Capit^l Cornelis de Witt en Staad aldaar, dats
7^d Courant, niet dan den goeden toestand van gem^{te}
Vrinden behellende.

Dinsdag 10de Jo Heden morgen Wierd hier mede over den Landweg
s^t den Loera Wangla goena van gem^{te} Vrinden
Wel aangebragt een briefje van den S^t desca, gesubscrut
aan den onderloopman en Ld Reng, waer by heer E. B.
enelyk 't maken van het te bevoeren gordonneerde
Water-schouwen voor 't quastier toe Batavia, so mede

Den Insam

35

Den Insaam der g'lychte houtwerken Ernstig
quamen te recommandeeren. Pond en breer.
Ook hier op tond is den belischen Pendaaga en
Maussaarden Vergeant nevens ses Van Dijn
Soldaten naar Javanen, om op de gedane aanlagten
over de menigvuldige Insolentien door enen Inbji
Dainot aldaar gepleegt, gelegde dainot in de
minne herwaarts te brengen, met last en ordne,
desebben daar toe niet genegen zijnde, en swarig-
heid makende, Weder herwaarts te keeren. —
Ingelijck Verbaek ook Weder met Schrijven
aan d' E. E. de Witt en Raad toe Sapara
over land voor gelitteerde loera Wangsa goena

Woensdag 14^e d^e — Heden morgen retourneerde Weder den of gisteren
Verkooken Vendrij, en Lerg^e nevens de ses Maussa-
ren, medebrengende 1 hoofd Van gem^{te} Dainot,
en nog een Van Dijn mede Stroopers, relaterende
Wijders, dat op haer aankomste aldaar, met alle
beleefheid meergem^{te} Inbji Dainot gecommuniceert
hadde, by mij soude schijnen, en om geen quade sus-
picie te geven haer passagien en Dainotanten
in 't Vaart^e, en quamen alsoo sonder lang gewaar bij hem,
Waar op zij leyden met den Capit^e niet te doen, en ten
eersten opspringende zijn kuis gekooken, en hem den

Edraqua

Vendragen in de bil gequelt, dog dom hulp Van de
Jhere Maasfaeren f. en Zyn oppaffen die mede in de
hand gequelt Wias: dien bloove te neder gevelt
hadden, naar 't welke nog een Van de Schelmen
met een houwen op haas affgecomen, en een Maas-
faeren gequelt, ook gelaffittet en nedergeley
Was; Inmiddeft nog drie Van die gaster met
hunne Giffen op haas affgecomen, dog Sinne hun
In: reeds Capot Was, begaven Sig op de Klug
i Savonds liet ik den Toth diagonelke ijt de tronk
naar 't Scheepje den Aardenhout brengen, omme
met mij naar Sapara te ftrekken, en Van daar
ft. eerste occasie naar Batavia Verfonden te
Wenden; Dewijle denfelve alhier Voor den Dienste
der E. Comp: gants onnodig, en fceer Schadelijk
oordele.

Vrijdag 12: d. d. Vrijdag quam Weder de rethor Van Sawana,
den Toth In:je Klim f. Dyrre gisteren ten
principalen derwaerts gefonden omme Sig wegen
't gefpaffende voorval tuffchen onsen Betifchen
Vendrig etc: en In:je Dainot eens te informeren
Dienende Voor Berige, dat de Saak tuffchen gem
Dainot en genoemden Vendrig, Sig Joodanig Toegedra-
gen heeft, als mij in dato 11: defea door denfelve
Communiſceert Was; en rapporteert Wiedend, dat der
ben Vaan.

25.
En Vaart: Van gem^{te} Dainos tot Jawana Wel,
't welk op de Wat Hond. —

Tegen den avond arriveerde Van Japara te deses
Steden de Conting de Meijblom voor ses dagen Van
daar Haakken, Welken quantaam^{te} aan land schij-
nend, gevaagt Zynde naar de reden Van Eijn Sar.
deeringe, diende daar op, dat smits de sterke stroomen
by J^{de} Mandelique, 't niet hadden kunnen ophalen,
en ofwelke 't selve oorsaek Van gem^{te} Tardant
gewees Waer; sonder meer. —

Vrijdag 13: De niet voorgevallen. —

Zaterdag 14: De 't morgens sond ik bovengem^{te} Tolck Inbje alim
Weder naar Jawana, met last en ordie, om 't
Vaart: den meergem^{te} Dainot toebehoort hebben,
afte halen, ende na Japara te brengen, Zynde
Wydens desen dag mede niet notabels gescheen.

Zondag 15: De 't morgens Com alhier Weder Van Jawana de
rethou, den op. gistenen na derwaards gedondene
Tolck Inbje alim, met berige, dat Volgens de ge-
gevene ordie 't Vaart: Van Dikgen^{te} Dainot
mede Van de Wal hadde laten in de setten, en
ook al forje gedragen hadde, dattet te late door Ja-
panen na Japara soude gevaagt Weeden. —
't naarmidays gink met den Resident L^{de} Ruygh-
ens om een Wandel naar Cengena, Zynde de
plaats

Plaats Van de geprojecteerde logie, en Van daan
naar de Woning Van den Christen Boppingh,
Van Waar naar Wat stoevens, en een theetje
gedronken hebbende, ons tegens den avond Weder
na de logie en logiement begaven. —

Maandag 16de d^{is} 's middags naar gehouden Maeltijt, en 't nemen
Van behoud^{de} afschijde Van den President
Klingh, transporteerde mij Weder na Boort, Wederom
door gem^{te} Klingh onder 't loffen Van 't Canon
tot aan de staart gebruyceere, die onder een
behoud^{de} Reij^s Wensching Verlaet, en ik naar
een Wel daer aan met een Oostelyke Wint
't Reij^s gingen. Cort daer op, mits niet Vondren
Konden, Weder ten anker quamen tot —

Dinsdag 17de d^{is} 's morgens gingen Weder onder Vrijl, en Vondren
mits de groote Stille leer Weijng, Waar om
naar de middag door de hand tegenstroomen
Weder genootsaakt Weiden Lanken, tot den
dageraet, Wanneer Weder Vrijl maakte, en met
een O. O. Wint voort steevende, Waarmede. —

In 't laetste d'aarden hout Reijlens na Japan
Woensdag 18de d^{is} Ons tot aan de klif Mandeligue genade
Vonden, en daer door groote Stille Weder 't anker
moeten Werpen, tot —

Donderdag 19^{de}

34

Donderdag 19de. 's Morgens Wanneer met den dageraad onze Coers Voort-
setten, en met een 2. 0de wind tegen den avond te Rijk-
sapara ten anker quamen, alwaar 's Lage Odyk nog in
besetting Vonden, nevens een portugees Schepje, 's welke
na Timor Zyn reijde niet hadt kunnen Gijgen, Wederom
gecomen Was, dewelke mij met Vijf Canon schooten begroet-
ten, Inmiddels dat de land schuyt met den Stierman
klijn aan boort quam, Waarmede mij naar land vroegde, en
door d. E. Capitt: De Witt, en sere gequalificeerden
aan de boom fwellcomt Wierd, en Voort door een dubbele
gestelt ingueit, hokant. en Inlandse militairen, onder 's
lossen Van 's Canon, Staand. Trommel, en Vliegende Vaandel
tot binnen 's Comp: logie Wierd begleyd, die dan gesamentl.
onder een slechte nacht rust Wensching Verzoeken. -

Vrijdag 20de. -
Gaff ik de sty en documenten Van sere koks met Zyn
Jongen Wegens gepleegde Doodmi: Tonden, als mede een
Soldaat, dewelke 's opper hoofd der Vrije manassen ge-
guelts hadt, en den Tolch Diagnictje Van Bembang, aan
den Selabatris over, om te aan den fissaal te behandigen
Klaagde mij den E. Capitt: De Witt, hoe dat hy veel groote
onbeleefdheden Van 's administrateurs hadt moeten
Verdragen, mitsgaders dat den luytenant Jan priester
uyt veel malen gerapporteert hadt tegens Zyne Com-
mando, en geen ordre hadt Wilen paaceren, en maakte
mij ook beken, dat nu Wederom in Zyn Woning-
Wilde keeren; Waar op ik Zyn E. Versoey, dat
belieft.

Betrefte te blijven dat ik alhier niet lange blijven draen
in Corten Wederom Loude strekken na Sagal; Doy -
bleef gem^t Zijn G. bij Zijn Voornemen, en streefde
met enig goed na Zijn Woning aan de boom, en liet
't swaartste binnen de logie blijven. —

Heden quam 't Vaart[?] aan Van den Toek Diagnietje,
Waar ik bevoorens mijn Verreke Van Stambang aan
den President Bringh ordre gegeven hadde om 't selve
heerwaarts te Lenden, 't welk hebbe belaste aan de
boom onder de Waghe te blijven. —

Vrijdag 21de D^e Is alhier verschenen 't Vaart[?] Van den amok speelden
Inthe Dainot, 't welk een lamba is pro rato lang
negen Vadem, en 2 1/2 breed, en alhier aan de brugge in
de revue gebragt. —

Heden is alhier verschenen de Christoff Eymont, waar
mede alhier aangekomen de gelommiteerden, d'onder
Groep luyden S. Portsmann en Boerschot, dewelke by
my desden middag gezeten hebben, nevens alle de Raad
personen, en hebbe haer Versogt eens al mijn gast
te Wilken Zijn, gelijk de poene Lteeren, 't welk Zij
met dank aenvaardden. —

